

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติชุมชนวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี กำหนดระเบียบวิธีวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติ จำนวน 8 คน โดยนำผลการสัมภาษณ์มาบูรณาการ เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการทำวิจัยเรื่องการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติชุมชนวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีความครอบคลุม 2 มิติ คือ จากภาคปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติและจากหลักทฤษฎีที่ทบทวนในวรรณกรรม

ขั้นตอนที่สอง ได้ทำการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่สาม ได้ทำการสังเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติชุมชนวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรี จากผลที่ได้จากการทำการวิจัยเชิงปริมาณหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติ และวิจัยเชิงคุณภาพการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติ

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรการวิจัย เป็นเกษตรกรเกษตรธรรมชาติพื้นที่ชุมชนแควดล้อมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรี รวมจำนวน 268 คน (สหกรณ์การเกษตรธรรมชาติวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร, 2554)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเกษตรกรเกษตรธรรมชาติพื้นที่ชุมชนแควดล้อมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรี รวมจำนวน 248 คน การสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 161 คน แต่การวิจัยครั้งนี้ใช้จำนวน 248 คน

2) การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากเกษตรกรเกษตรธรรมชาติ อำเภอบางละมุง พื้นที่ชุมชนแควดล้อมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรี

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติจำนวน 8 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย ผลงานทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติเป็นพื้นฐาน

2. ศึกษาวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และตัวแปรในการวิจัย

3. ทำการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเรื่องที่จะทำการศึกษาวิจัย และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะ จากนั้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity)

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .927 แยกเป็นรายด้านพบว่า การจัดการเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติชุมชน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .900 บทบาทภาครัฐที่มีต่อเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .732 และความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติชุมชนวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .808

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ และสถานภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 การจัดการเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติชุมชน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านความเข้มแข็งของผู้นำ และด้านการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ด้านละ 10 ข้อ จำนวนรวม 30 ข้อ

ตอนที่ 3 บทบาทภาครัฐที่มีต่อเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติ ประกอบด้วย ด้านนโยบายการส่งเสริมของรัฐ ด้านการสนับสนุนของสถาบันวิชาการ และด้านการสนับสนุนแหล่งเงินทุน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ด้านละ 10 ข้อ จำนวนรวม 30 ข้อ

ตอนที่ 4 ความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติชุมชนวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ด้านละ 12 ข้อ จำนวนรวม 36 ข้อ

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และผลงานทางวิชาการต่างๆ
2. จัดทำประเด็นการสัมภาษณ์แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)
3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด (Open End)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตในการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติ

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 248 ชุด

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและเก็บข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติ

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจำนวน 8 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์วิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ แบบสอบถามการจัดการเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติชุมชน บทบาทภาครัฐที่มีต่อเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติและ ความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติชุมชนวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรีได้กำหนดระดับคะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับความเป็นจริงมากที่สุด	ให้น้ำหนัก 5 คะแนน
ระดับความเป็นจริงมาก	ให้น้ำหนัก 4 คะแนน

ระดับความเป็นจริงปานกลาง		ให้นำหนัก 3 คะแนน
ระดับความเป็นจริงน้อย		ให้นำหนัก 2 คะแนน
ระดับความเป็นจริงน้อยที่สุด		ให้นำหนัก 1 คะแนน
การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงชั้นที่เท่ากัน ดังนี้		
คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง ระดับความเป็นจริงมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง ระดับความเป็นจริงมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง ระดับความเป็นจริงปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง ระดับความเป็นจริงน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง ระดับความเป็นจริงน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ

1. สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์หลายตัวแปร โดยใช้สถิติสมการถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน (Stepwise Multiple regression) หาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกรธรรมชาติชุมชนวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร จังหวัดชลบุรี

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำเสนอผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และวิเคราะห์เนื้อหา